

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень по
Висоцькому надлісництві філії "Поліський лісовий офіс"
ДП «Ліси України»

“21” листопада 2025 року

с. Висоцьк Сарненського району Рівненської області

На звернення Висоцького надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" (далі - надлісництва), лист №8314/34.4.1-2025 від 14.07.2025 року, нами: провідним інженером-лісопатологом сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Русланом МАЦЕЛИКОМ, провідним інженером-лісопатологом сектору нагляду, обліку і прогнозу філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Тамарою МАЦКОВОЮ, головним спеціалістом відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Антоном СТЕЛЬМАХОМ, начальником Висоцького надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Михайлом САЛІВОНІКОМ, помічником начальника Висоцького надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Олександром ШАНЬКО, інженером лісового господарства I категорії філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" (далі - ФІЛІЇ) Дмитром ЮХНЕВИЧЕМ, провідним інженером охорони і захисту лісів ФІЛІЇ Володимиром ХОМИЧОМ та лісничих Висоцького надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України", а саме: лісничого Мутвицького лісництва Володимира ЧУГАЯ, т.в.о. лісничого Вичівського лісництва Миколи ХМАРУКА, помічника лісничого Висоцького лісництва Михайла КАРПІНСЬКОГО, помічника лісничого Миляцького лісництва Олександра БОРСУКА, т.в.о. лісничого Золотинського лісництва Володимира ЧУДІКА, було проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень по Висоцькому надлісництву, що потребують заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2025 рік, у відповідності до п. 3 "Санітарних правил в лісах України", затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 (ЗП України, 1995 р., № 10, ст. 253; Офіційний вісник України, 2016 р., № 87, ст. 2839), в редакції постанови КМУ від 26 жовтня 2016 року №756 зі змінами, що вносяться постановою КМУ від 9 грудня 2020 р. № 1224., (далі - СПЛУ).

Примітка:

- коротка таксаційна характеристика вказана згідно, матеріалів базового лісовпорядкування 2019 року, станом на 01.01.2020 року по ДП "Висоцьке ЛГ";

- у відповідності до п. 5 абзац 10 СПЛУ, повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень представлено;

- лісопатологічне обстеження, проводилося спеціалістами, без наявності відводів під заходи поліпшення санітарного стану лісів;

Насадження обстежені в ході лісопатологічного обстеження на загальній площі – 153,8 га. Зазначені в лісопатологічному журналі:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер вихалу	Площа вихалу, гектарів	Номер підвихалу	Площа осередку загальна	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування								Категорія замісності	Вид запланованих заходів	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубуванню, м ³ на 1 га	Інтенсивність ураження, %	Ступінь ураження
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, м	середній діаметр, см	запас деревостаму, куб. метрів на 1 га	1						
1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		
Миляцьке	6	9	2,4	(1)	1,7	10С3+СБ	60	0,60	2	17	22	190	4	ВСП	стовбурові шкідники	5	3	відпад	
Миляцьке	9	36	6,6		6,6	10С3	60	0,70	2	17	18	220	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	5	слабка	
Миляцьке	13	48	2,7	(1)	1,7	10С3+БП	56	0,70	2	17	20	220	4	ВСП	стовбурові шкідники	5	2	відпад	
Миляцьке	22	16	1,8		1,8	10С3+БП	68	0,70	2	20	24	280	4	ВСП	стовбурові шкідники	5	2	відпад	
Миляцьке	50	6	17,3	(3)	15,3	10С3+ДЗ+БП	29	0,60	3	8	12	60	3	ВСП	пожежа, стовбурові шкідники	5	8	слабка	
Миляцьке	24	36	3,7	(1)	2,9	7С3ЗБП+ОС	55	0,60	1А	23	28	220	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	5	слабка	
Річицьке	3	16	1,3		1,3	10С3+БП	63	0,75	1А	24	26	370	4	ВСП	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	4	відпад	
Річицьке	3	17	1,1		1,1	10С3+БП+ДЗ	66	0,60	1	24	30	310	4	ВСП	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	5	слабка	

Річицьке	3	21	1,4	(1)	0,8	10СЗ	70	0,65	2	20	24	270	4	ВСР	вітровал, бурелом,	15	6	слабка
Річицьке	3	46	3,3		3,3	10СЗ	65	0,80	2	18	22	280	4	ВСР	вітровал, бурелом,	15	5	слабка
Річицьке	4	5	2,3		2,3	10СЗ	62	0,80	2	19	24	300	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	5	слабка
Річицьке	4	16	10,0	(1)	9,4	10СЗ	69	0,75	2	21	26	320	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	20	6	слабка
Річицьке	4	18	5,1		5,1	10СЗ+БП	70	0,75	2	21	26	290	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	5	слабка
Річицьке	8	13	2,0		2,0	7СЗЗБП	45	0,80	2	16	22	200	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	8	слабка
Річицьке	8	22	0,7		0,7	10СЗ+БП	67	0,60	1	23	26	290	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	10	3	відпад
Річицьке	8	45	2,7		2,7	7СЗЗБП	70	0,55	1	23	28	230	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	10	4	відпад
Річицьке	9	13	1,5		1,5	10СЗ	80	0,55	2	21	28	240	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	5	2	відпад
Річицьке	9	14	1,0		1,0	10СЗ+БП	44	0,70	2	16	20	220	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	10	5	слабка
Річицьке	9	22	1,1		1,1	10СЗ	52	0,80	1А	22	26	330	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	5	слабка
Річицьке	9	23	1,1		1,1	10СЗ+БП	63	0,70	1	21	26	300	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	5	слабка
Річицьке	9	25	4,2		4,2	7СЗЗБП	52	0,80	4	10	14	100	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	5	5	слабка
Річицьке	9	27	1,7		1,7	10СЗ+БП	53	0,80	1А	22	26	370	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	4	відпад
Річицьке	9	28	0,4		0,4	10БП+СЗ	60	0,50	2	21	26	130	4	ВСР	вітровал, бурелом	10	8	слабка
Річицьке	9	33	2,3	(2)	1,3	10СЗ+БП	63	0,75	2	20	28	300	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	5	слабка
Річицьке	9	36	0,4		0,4	10СЗ+БП+ОС	80	0,60	2	23	28	280	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	5	слабка
Річицьке	9	37	0,8		0,8	10СЗ	70	0,50	2	21	28	200	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	10	5	слабка
Річицьке	10	4	6,1		6,1	10СЗ+БП+ОС	70	0,65	2	21	26	280	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	5	слабка
Річицьке	10	10	0,7		0,7	10СЗ	67	0,75	1	23	26	380	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	4	відпад
Річицьке	10	18	1,8		1,8	10СЗ+БП	50	0,75	1А	22	28	340	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	10	3	відпад
Річицьке	10	27	1,9		1,9	10СЗ	70	0,80	2	21	26	350	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	4	відпад
Річицьке	10	28	2,7		2,7	10СЗ+БП	62	0,80	1	23	26	390	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	4	відпад
Річицьке	10	38	2,3	(1)	2,2	10СЗ+БП	65	0,80	1	21	24	340	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	4	відпад
Річицьке	10	45	1,8		1,8	10СЗ+БП	70	0,60	2	20	28	260	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	10	4	відпад
Річицьке	10	56	5,9		5,9	10СЗ	80	0,60	3	19	28	200	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	10	5	слабка
Річицьке	10	57	0,9		0,9	10СЗ+БП	70	0,90	1	24	28	330	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	5	слабка
Річицьке	11	2	2,3		2,3	10СЗ+БП	59	0,75	1	21	24	320	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	5	слабка
Річицьке	11	4	2,5		2,5	10СЗ+БП	56	0,80	1	19	24	300	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	5	слабка
Річицьке	18	16	5,3		5,3	8СЗЗБП	70	0,55	2	19	26	160	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	10	6	слабка
Річицьке	18	18	14,0	(1)	13,7	9СЗ1БП	70	0,70	1	23	28	320	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	10	3	відпад
Річицьке	18	26	1,5		1,5	10СЗ+БП	57	0,85	1	20	28	320	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	10	3	відпад
Річицьке	18	33	4,0		4,0	9СЗ1БП	60	0,80	1	21	24	300	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	5	слабка
Річицьке	30	2	0,4		0,4	10СЗ+БП	50	0,70	2	17	20	220	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	7	слабка
Річицьке	30	3	0,7		0,7	10СЗ+БП	50	0,75	1	19	24	280	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	5	слабка
Річицьке	30	20	0,8		0,8	8СЗЗБП	60	0,60	1	22	28	250	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	15	6	слабка
Золотинське	35	20	1,6		1,6	6БПЗОС1СЗ	15	0,70	4	5	6	25	3	ВСР	вітровал, бурелом	5	20	середня
Золотинське	42	38	0,8		0,8	10СЗ	56	0,80	2	18	24	260	3	ВСР	стовбурові шкідники	5	2	відпад
Золотинське	43	21	1,2		1,2	6СЗЗБП1ВЛЧ+ДЗ	70	0,60	1	24	32	220	4	ВСР	стовбурова гниль, стовбурові шкідники	10	5	слабка
Золотинське	43	22	0,7		0,7	6СЗЗБП1ВЛЧ1ДЗ	41	0,60	1	17	24	150	4	ВСР	стовбурова гниль, стовбурові шкідники	10	7	слабка
Висоцьке	12	27	1,0		1,0	10СЗ	70	0,80	1	25	28	440	4	ВСР	стовбурові шкідники	10	2	відпад
Висоцьке	14	10	2,2	(3)	0,8	10СЗ+БП	90	0,50	2	23	30	230	4	ВСР	стовбурові шкідники	10	4	відпад
Висоцьке	15	36	2,6	(2)	2,4	10СЗ	70	0,80	2	21	26	350	4	ВСР	стовбурові шкідники	5	1	відпад

Висоцьке	15	83	3,4		3,4	10СЗ+ДЗ+ДЧР+БП	47	0,80	1	19	22	300	4	ВСР	стовбурові шкідники	15	5	слабка
Мутвицьке	44	47	2,4		2,4	8СЗ1ДЗ1ОС	60	0,70	1А	24	26	350	2	ВСР	стовбурові шкідники	20	6	слабка
Мутвицьке	45	49	4,8	(1)	2,0	10СЗ	55	0,75	1А	23	26	370	2	ВСР	пожежа, стовбурові шкідники	40	11	середня
Мутвицьке	45	50	2,1		2,1	9СЗ1БП	44	0,75	1	18	20	250	2	ВСР	пожежа, стовбурові шкідники	40	16	середня
Мутвицьке	45	55	3,7		3,7	6СЗ(80)4СЗ(60)	80	0,70	2	23	28	320	2	ВСР	пожежа, стовбурові шкідники	40	13	середня
Мутвицьке	70	1	4,3		4,3	10СЗ+БП	44	0,76	2	15	18	206	3	ВСР	стовбурові шкідники	20	10	середня

Разом виявлено по підприємству:

В тому числі:	0,0	відпад	слабка	середня	сильна
	153,8	44,4	95,7	13,7	

Шкідники

стовбурові шкідники	29,8	відпад	слабка	середня	сильна
		10,2	15,3	4,3	

Хвороби

стовбура гниль	1,9	відпад	слабка	середня	сильна
			1,9		

Інші причини

вітровал, бурелом	99,0	відпад	слабка	середня	сильна
		34,2	78,5	9,4	
Пожежа	23,1		63,2	1,6	
			15,3	7,8	

В результаті лісопатологічного обстеження лісових насаджень надлісництва встановлено, що санітарний стан обстежених насаджень незадовільний на площі – 153,8 га, зокрема:

- Золотинське лісництво – 4,3 га;
- Миляцьке лісництво – 30,0 га;
- Річицьке лісництво – 97,4 га;
- Висоцьке лісництво – 7,6 га;
- Мутвицьке лісництво – 14,5 га.

Насадження обстежені, в ході лісопатологічного обстеження встановлено, що лісові насадження було пошкоджено внаслідок аварії та стихійного лиха – буреломами та вітовалами, внаслідок сильних поривчастих вітрів, які пройшли в лісових масивах Висоцького надлісництва у поточному році.

В насадженнях, що обстежуються спостерігаються дерева різних порід зі зламаними навпіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу, за рахунок чого створюється захаращеність.

У відповідності до п. 16 СПЛУ, у насадженнях, пошкоджених вітром і внаслідок аварій та стихійного лиха, в першу чергу для рубки призначаються дерева з поваленими чи зламаними стовбурами.

А також при обстеженні виявлено насадження уражені стовбуровими шкідниками. Заселеність дерев сосни звичайної, стовбуровими шкідниками, визначається за їх типовими ознаками. У зоні товстої кори (нижня частина стовбура) виявлені пошкодження (при відлущенні відмерлої кори, чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо), які наносить шкідник під час заселення імаго та живлення личинок шестизубчастого короїда-стенографа *ips sexdentatus* (поверхня стовбура в районі поселення зайнята ходами повністю). Характер ураження – поодинокий.

Додатково оцінюючи (окоірно у відсотках) стан крон та стовбурів, кількість сухих гілок та опалих пагонів, можна сказати про ймовірне заселення стовбуровими шкідниками дерев III - категорії санітарного стану.

У відповідності до п. 17 СПЛУ, під час відбору свіжозаселених стовбуровими шкідниками дерев для рубки, враховується загальний стан таких дерев. Свіжозаселені комахами-камбіофагами дерева підлягають першочерговому вилученню із деревостанів.

Виявлено поодинокі ураження листяних насаджень стовбуровими гнилями, до складу яких входять дерева: *берези, осики, та вільхи*. Значна частина дерев, що відносяться до IV категорії санітарного стану з ознаками загнивання кореневої системи, наявні значні розстріскування в комлевій частині стовбура, що формує собою великі поздовжні язви з бурою та іржисто-бурою гниллю.

Спостерігаються насадження уражені лісовою пожежою, які всихають та втратили технічну якість деревини. Акти обліку лісових пожеж не надавалися.

За результатами оцінки пошкоджених дерев присутні ділянки із рухливою та стійкою низовою пожежею (знищений живий та мертвий надґрунтовий покрив, поверхнева коренева система та кора деревостанів, повністю або частково знищений підрост та підлісок). Древа мають ознаки відмирання камбіального шару (камбій – шар живих клітин, розташованих між корою та деревиною) стовбура.

Кореневі лапи та кореневі шийки дерев з ознаками обпалу (в окремих випадках більше $\frac{3}{4}$ периметра стовбура), висота нагару сягає від 0,5 до 3,5 м.

Висота нагару стовбура під час стійкої низової пожежі сягала зони перехідної та тонкої кори, що викликало пошкодження камбіального шару та призвело до внутрішнього порушення метаболізму. Горіння лісової підстилки протягом тривалого періоду стійкої низової пожежі негативного впливу на кореневу систему соснових насаджень, що викликало порушення метаболізму та погіршення живлення внаслідок обгорання поверхневої кореневої системи.

Також відмічається, що наявні дерева які не відносяться до жодної з категорій технічної придатності, тобто в насадженнях накопичується неліквідна деревина.

Насадження швидко втрачають свої лісогосподарські та захисні властивості. В насадженнях швидкими темпами проходить накопичення низькосортної деревини. Санітарний стан даних насаджень визнано незадовільним.

Висновки та пропозиції:

1. Лісопатологічне обстеження насаджень проведено по Висоцькому надлісництву на загальній площі – **153,8 га**. Обстежені насадження створюють незадовільний санітарний стан, деревина втрачає свої технічні якості, проходить розповсюдження стовбурових шкідників.

2. Для наведення належного санітарного стану лісів, збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди у лісах надлісництва, що завдається шкідниками, хворобами та стихійними лихами, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки, за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів на площі – **153,8 га**, а саме: вибіркові санітарні рубки – на площі **153,8 га**.

3. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів провести в 2025 році дотримуючись максимально стислих термінів. При проведенні заходів з поліпшення санітарного стану лісів передбачити застосування методів та технологій, що передбачають запобігання негативному впливу на стан навколишнього середовища.

4. Рубки провести згідно СПЛУ, термінів та норм передбачених цими правилами.

5. В осередках стовбурових шкідників, вітровалів та буреломів, заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

6. Осередки стовбурових шкідників, стовбурових гнилей та вітровалів, буреломів, які зафіксовані під час лісопатологічного обстеження, підлягають моніторингу санітарного стану насаджень спеціалістами надлісництва, та у разі незафіксованого осередку стовбурових шкідників на обліку підприємства, вони підлягають обов'язковій фіксації. Вживати додаткові заходи до запобігання їх поширенню та зростанню чисельності.

7. Лісовій охороні надлісництва, вести постійний нагляд за суміжними насадженнями. При виявленні появи осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші термін проектувати проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Осередки шкідників та хвороб лісу, виявлені лісопатологічним обстеженням, поставити на облік, згідно лісопатологічного журналу.

8. При проведенні відводів, під вибіркові санітарні рубки, в частинах насаджень середнього та сильного ступеня інтенсивності ураження, враховувати факти зниження повноти нижче критичної (у відповідності до діючих СПЛУ), та при фактичному встановленні даних фактів проектувати в місцях інтенсивної рубки проведення суцільних санітарних рубок.

9. В ході лісопатологічного обстеження спеціалістами лісозахисту червонокнижних рослин та тварин не виявлено.

10. Спеціалістам надлісництва, при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно чинного законодавства.

11. Лісопатологічне обстеження спеціалістами філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» було

проведене: 17-21.07.2025 року.

Акт складено в 4-ох примірниках:

1-й - філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";

2-й - надлісництву;

3-й - Північно-Західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства;

4-й: філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України";

Акт підписали:

Провідний інженер-лісопатолог
сектору моніторингу
стану лісових насаджень
філії "Рівнелісозахист"
ДСЛП "Київлісозахист"

Руслан МАЦЕЛИК

Провідний інженер-лісопатолог
сектору нагляду, обліку і
прогнозу стану лісових насаджень
філії "Рівнелісозахист"
ДСЛП "Київлісозахист"

Тамара МАЦКОВА

Головний спеціаліст
відділу мисливського господарства,
охорони та захисту лісів Північно-Західного
міжрегіонального управління лісового
та мисливського господарства

Антон СТЕЛЬМАХ

Начальник Висоцького надлісництва
філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"

Михайло САЛІВОНИК

Помічник начальника Висоцького надлісництва
філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"

Олександр ШАНЬКО

Інженер лісового господарства І категорії
філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"

Дмитро ЮХНЕВИЧ

Провідний інженер охорони
і захисту лісів філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"

Володимир ХОМИЧ

Т.в.о.лісничого Вичівського л-ва

Лісничий Мутвицького л-ва

Помічник лісничого Миляцького л-ва

Помічник лісничого Висоцького л-ва

Т.в.о.лісничого Золотинського л-ва

Лісничий Річицького л-ва

Михайло КАРПІНСЬКИЙ

Володимир ЧУДИК

Віталій САЛЬНІКОВ